

Katavić, Marta

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:169404>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilište u Zagrebu

Marta Katavić

LICE

Završni rad na preddiplomskom studiju slikarstva

Mentor: red. prof. Matko Vekić

Ak. godina 2022./2023.

Dijete u meni, utočište je postojanja, čiste prisutnosti i otvorenosti. Upravo receptivnost spram svega u djetinjstvu sam je i početak stvorenih čvorova i blokada na putu do same sebe. Jung je vjerovao da sjećanja na djetinjstvo i iskustva iz tog perioda imaju dubok utjecaj na formiranje ličnosti i nesvjesne aspekte psihe. Poticao je svoje pacijente na istraživanje i razumijevanje njihovih djetinjstava kako bi bolje razumjeli svoje obrasce ponašanja i dublje slojeve nesvjesnog. (Jung, 1987)

Započela sam proces rada slikajući portrete djetinjstva.

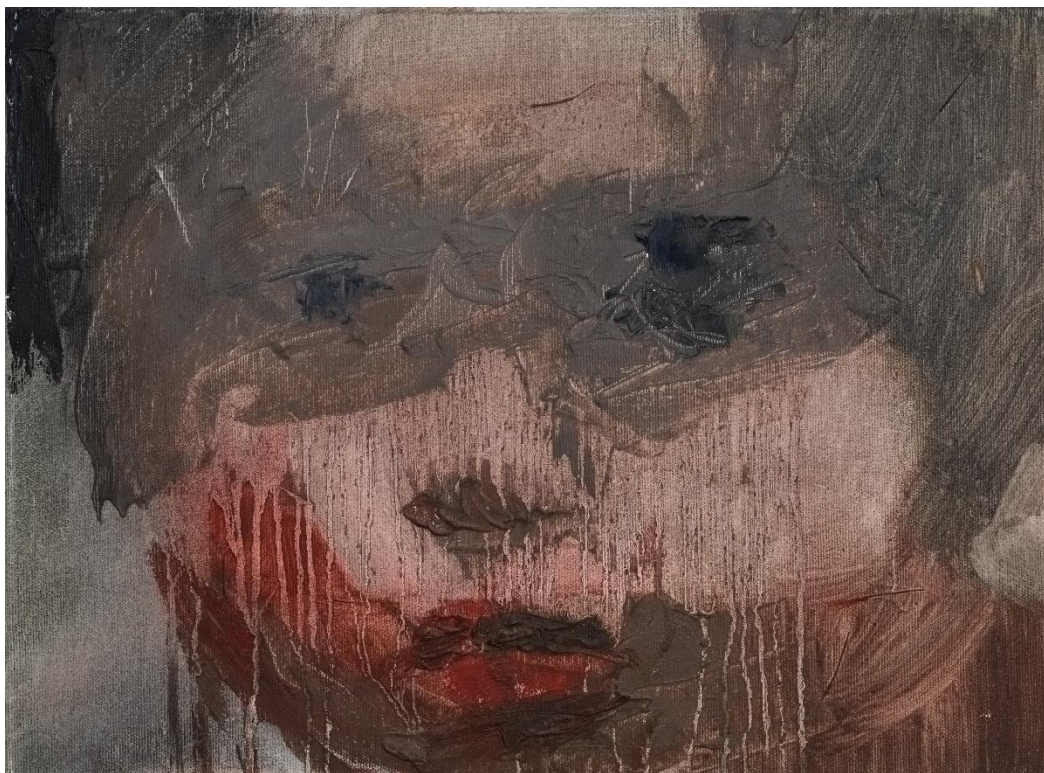
Nekada mi se činilo logičnim i puno jednostavnijim, stabilnijim i sigurnijim pristupom sazidati konstrukt oko teme unutaršnjeg svijeta, nego ju pustiti da sama stasa, ostabili i govori. Stoga, proces slikanja lica od djetinjstva do sadašnjeg trenutka za mene je ove godine bio od velike važnosti. Taj proces direktno je postavljanje u trenutak prošlosti svakim atomom svog bića. Slikanjem, dozvolila sam si puštanje, izražavanje, ples s platnom, osjećanje senzacija koje to donosi, bilo kakvu emociju, misao, sjećanje. Slikanje je karta koja me dovela do puta unutar sebe bez uzimanja obilaznice i prečica utabanih putem razuma. Glava je napokon izgubila kontrolu nad kormilom. Proizvod koji se izrodio procesom stvaranja jednako je bitan i utjecajan kao i samo stvaranje-uzajamno utječe svojom spontanošću i pobuđivanjem slike koja se stvara kao ogledalo svega što je izašlo iz jedne perspektive, vizije, ideje, sada kao realizacija i druga perspektiva skladana od mogućnosti koje zanatska vještina, iskustvo i podsvijest zaista tvore.

Promatramo li čistog suda određeni prizor, tek donekle otkrivamo njegovu narav i poruku, ostale značajke uviđamo tek naknadno uz dodatno istraživanje, što govori da nikada ne dopiremo do cjelovitog sadržaja već razmatramo različite uloge situacije. Interesantno motrište na temu sjećanja o tome daje Tea Škokić: „U vlastitim smo sjećanjima ujedno i subjekt i objekt: objekt zato što se sjećamo sebe iz prošlih vremena te se kritički odnosimo prema sebi i u tome smislu se prosuđujemo; subjekt zato što se sjećanjem, ponovnim proživljavanjem doživljaja, iznova konstruiramo“ (Škokić 2000:43).

Carl Jung kroz pojam individualizacije priča o procesu postizanja cjelovitosti ličnosti putem integracije suprotnosti unutar sebe. (Jung, 1987) Da bih razumjela unutarne konflikte i integrirala svjesne i nesvjesne aspekte psihe valjala sam razotkriti lica koje nosim, i onih koje bih nosila kao masku i one koje se ne bih usudila pogledati izravno u oči. Zanimljivo je da se u hebrejskom riječ „panim“ (lice) upotrebljava u množini. (Chevalier, Gheerbrant 1983:349) Zavodljivo je i pomisliti da pokazujemo samo jedno lice svijetu. Sva svoja lica koja nosimo nikada nismo izravno vidjeli, tek ih upoznajemo putem zrcala ili možda fotografije. Lice dakle nije za sebe, nego za drugoga, ono je nijemi jezik. Pred drugima, htjeli to ili ne, ono otkriva najživlji i najosjetljiviji dio nas samih - naše unutarne Ja, odajući beskrajno više nego što to čini cijelo tijelo. (Chevalier, Gheerbrant 1983:349) Zato, kaže Max Picard, čovjek se ne usuđuje pogledati kroz neko lice bez strepnje, jer ono prije svega postoji zato da bi ga gledao Bog, gledati u neko ljudsko lice, to je kao nadzirati Boga...samo se u ozračju ljubavi ljudsko lice može zadržavati onakvo kakvim ga je Bog stvorio, kao vlastitu sliku. Ako nije okruženo ljubavlju, ljudsko se lice zatravljuje i čovjek koji ga promatra, umjesto pravoga lica, ima tada pred sobom samo njegovu tvar, ono što je bez života, i sve što izriče o tome licu pogrešno je. Da bi se razumjelo neko lice, potrebni su strpljenje, štovanje i ljubav. Analizirati neko lice ne voleći ga znači ponižavati ga;

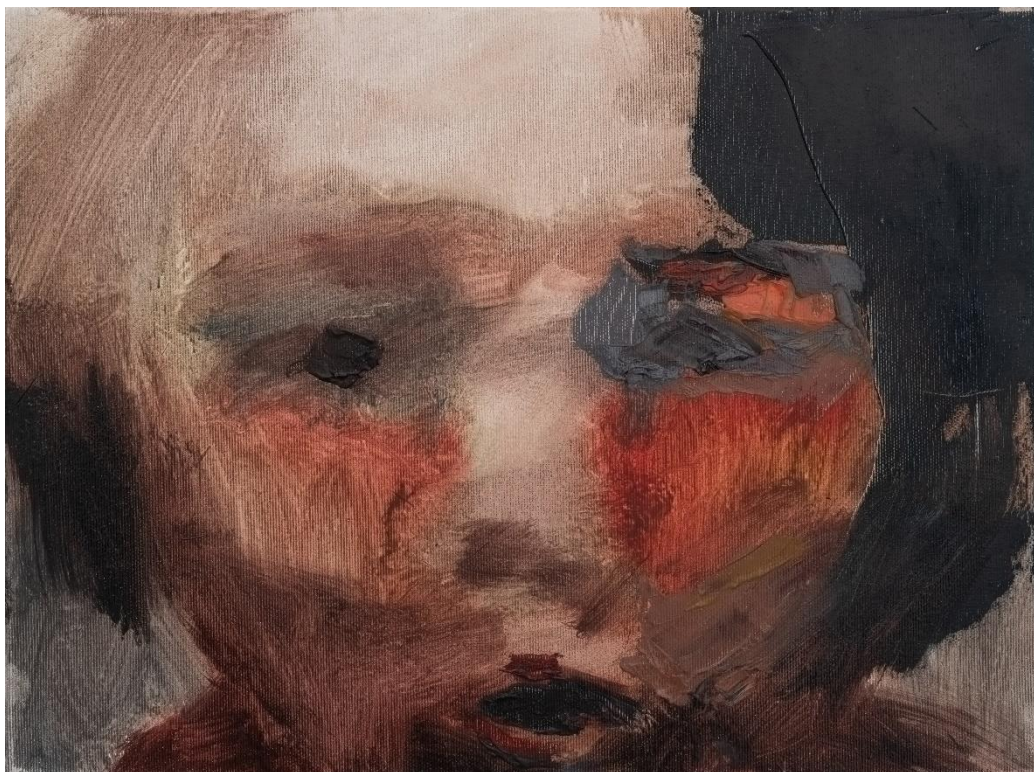
znači uništavati ga, ubijati ga; to je vivisekcija. Lice je simbol onoga što je božansko u čovjeku.(Chevalier, Gheerbrant 1983:349)

Ogledavanjem lica u procesu stvaranja, paleta boja i tonski spektar su podjednako raznoliki i konstantno promjenjivi. Sadržaj svakog karaktera stabilan je toliko koliko se prepoznaje da je to lice: naslućuju se oči i usta, no ni to nije pravilo. Svako lice komunicira na različite načine: kroz gibanje u kompoziciji, odabir veličine formata slike, kroz fakturu, gamu i materiju. Na taj način opisuju duh koji ih čini. Jednom paleta iz koje izvire žar crvene, u drugom trenu poprima gamu širokog spektra. Sloj na sloju čini neku tercijarnu boju, dok neke čiste, vibrantne, lazurne nanose navodi na igru svjetlosti koja prodire pozadinom čistog platna i dočarava vlastitu gibljivost i fleksibilnost. Fakturom oponaša titravost energije, živosti bića, a masnim i površinski grubim nanosima utjelovljuje materiju od koje je sačinjeno. Utjelovljenjem i prihvaćanjem jednog duha on se opisuje i prikazuje kao fraktal, stvara spontani sklad svega što obuhvaća, prikazuje lice onakvim kakvo je, beskrajno otvorenim za proučavanje, istraživanje i ogledavanje. Konstantni je izvor učenja i ponovne mogućnosti integriranja. Integracija otvara pojedincu vrata do unutarnjeg sklada, tek prihvaćanjem i puštanjem on postaje autentičniji i usmjeren prema ostvarenju svog punog potencijala. Tema unutarnjeg svijeta stasa i poprima raznolike oblike, ovisno o tome od koga i na koji način je promatrana.

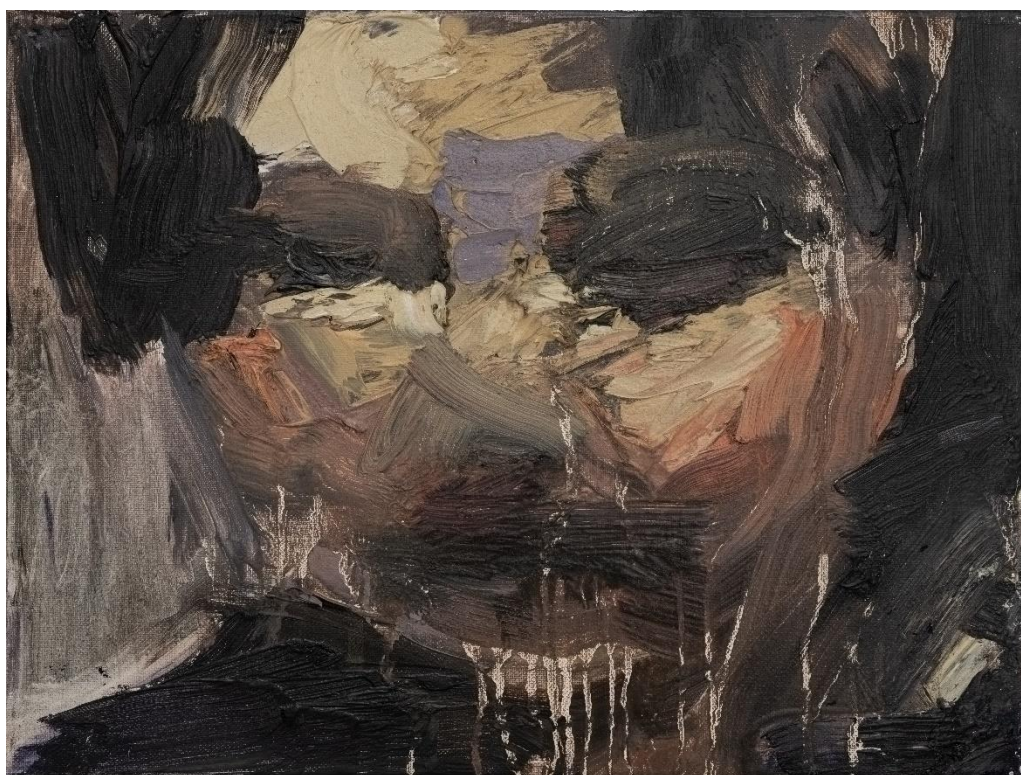

„Nadnarav“, 2022., 30 x 40 cm, ulje na platnu

„Svjedočanstvo“, 2022., 30 x 40 cm, ulje na platnu

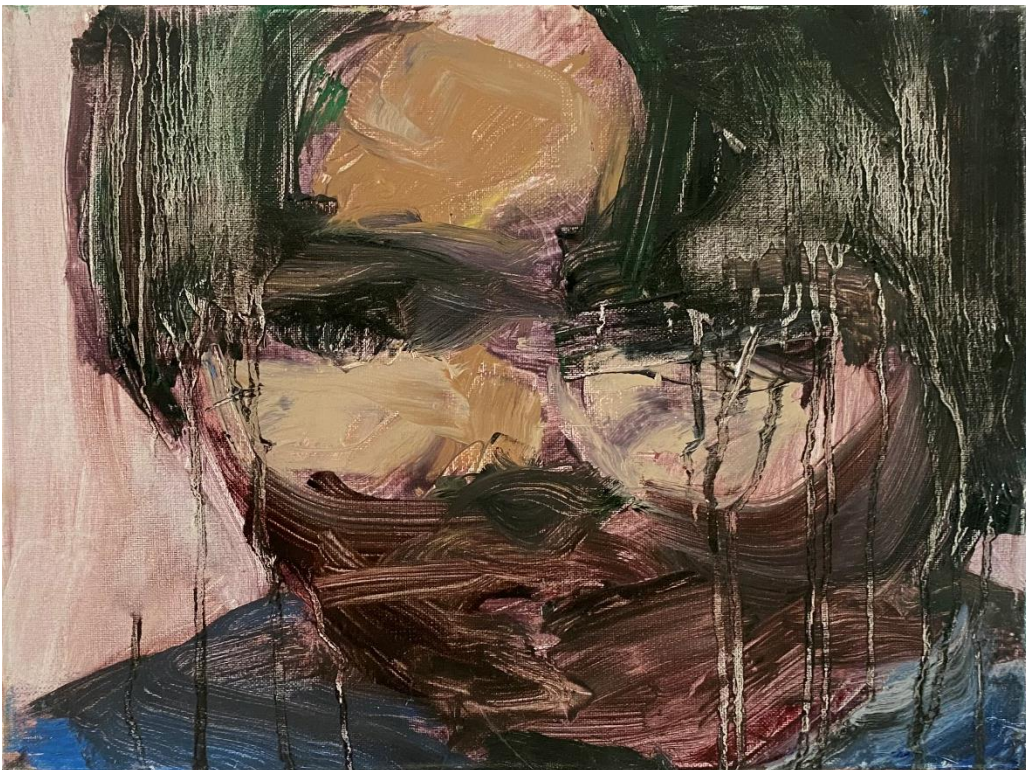

„Namjera“, 2022., 30 x 40 cm, ulje na platnu

„Filozofija“, 2022., 30 x 40 cm, ulje na platnu

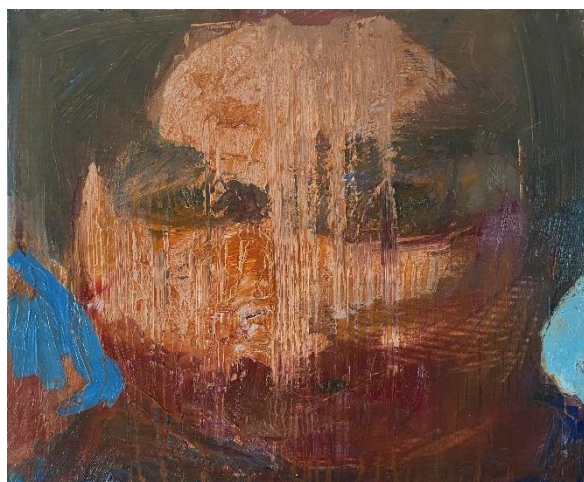

„Život“, 2022., 30 x 40 cm, ulje na platnu

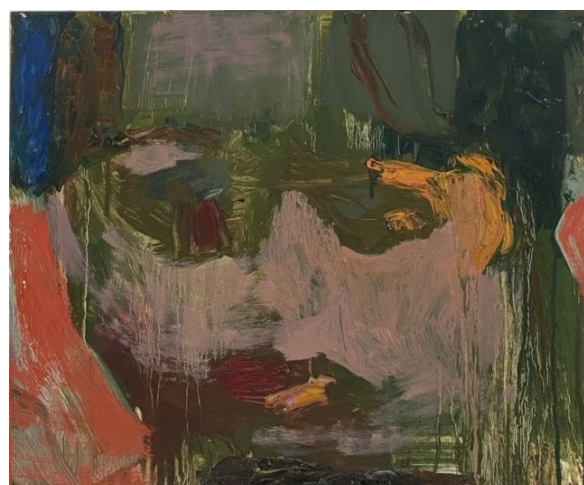

„Prorok“, 2023., 50 x 60 cm, ulje na platnu

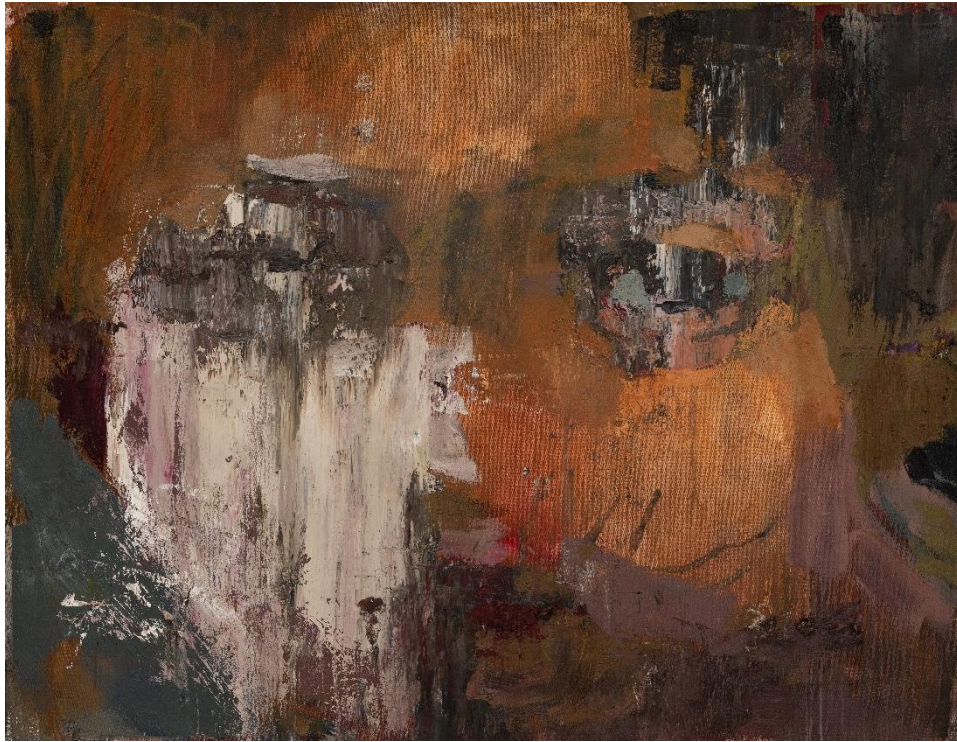

„Obećanje“, 2023., 50 x 60 cm, ulje na platnu

„Luda“, 2023., 50 x 60 cm, ulje na platnu

„Šapat“, 2023., 178 x 140 cm, ulje na platnu

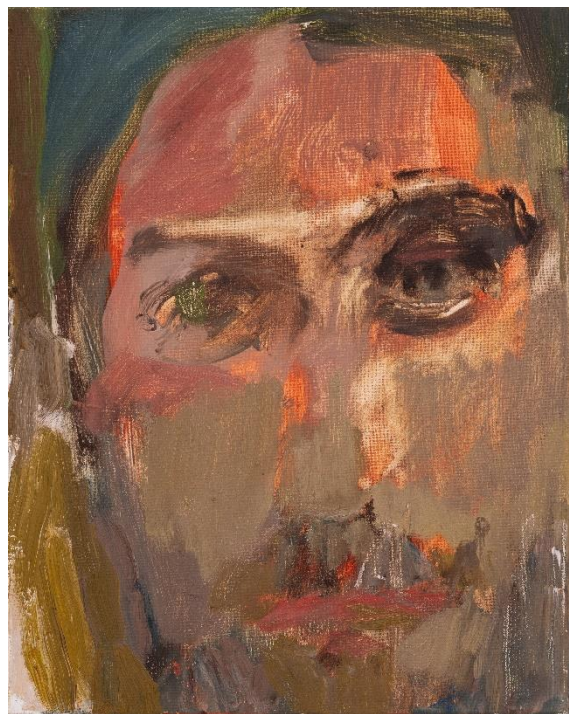

„Lice“, 2023., 4x (20 x 40 cm), ulje na platnu

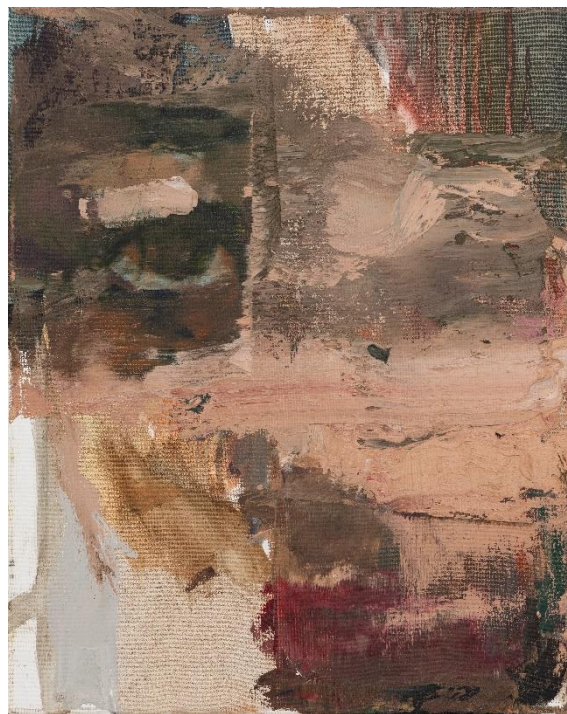

„Kroz špijunku“, 2023., 40 x 80 cm, ulje na platnu

„Prisutnost“, 2023., 40 x 50 cm, ulje na platnu

„Fatum“, 2023., 40 x 50 cm, ulje na platnu

„Film“, 2023., 3x (40 x 40 cm), uje na platnu

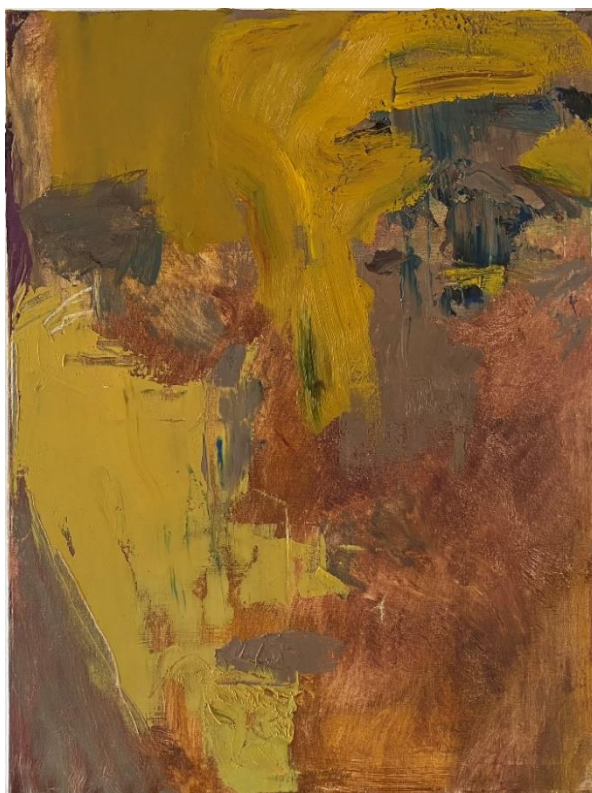

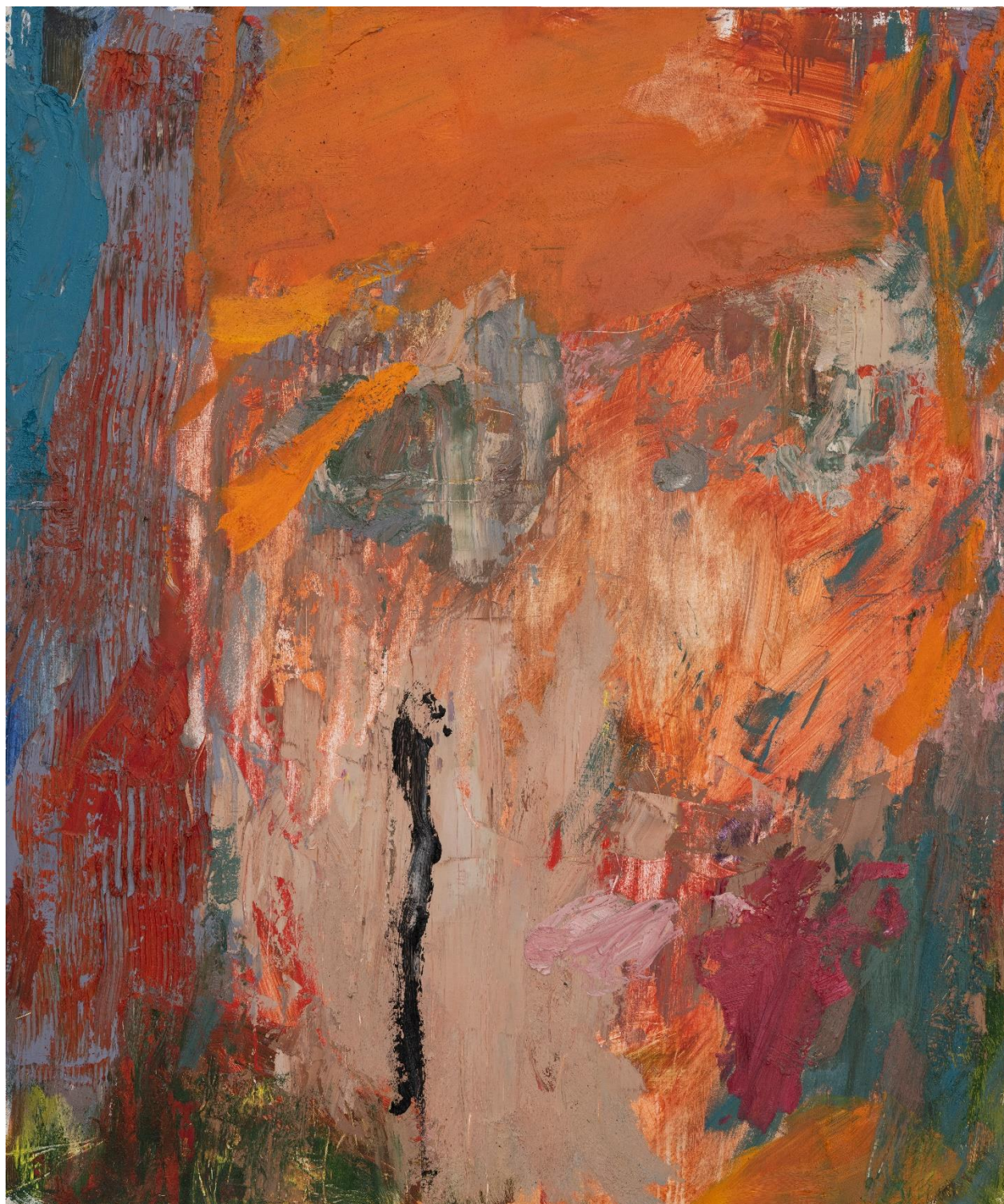
„Odrasz“, 2023., 70 x 90 cm, ulje na platnu
„Unos“, 2023., 70 x 90 cm, ulje na platnu

„Od ispod“, 2023., 60 x 80 cm, ulje na platnu
„Senf s neba“, 2023., 60 x 80 cm, ulje na platnu

„Tempo“, 2023., 125 x 150 cm, ulje na dasci

„Slika i prilika“, 2023., 110 x 140 cm, ulje na platnu

„Tragači“, 2023., 1'95 x 150 cm, ulje na platnu

IZVORI

Chevalier, Jean; Gheerbrant, Alain, Riječnik simbola, mitovi, sni, običaji geste, oblici, likovi, boje, brojevi, Zagreb, 1983.

Jung, Carl Gustav; Henderson, Joseph L.; Frarz, M.L.; Jacobi, J.; Jafie, A., Čovjek i njegovi simboli, Ljubljana, 1987.

Picard, Max, Le Visage humain, Paris, 1875.

Škokić, Tea. 2000. Rat i identiteti žena. Magistarski rad. IEF rkp 1708.